

המוסד לביטוח לאומי

מינהל המחקר והתכנון

העסק הזעיר – עצמאים
במוסד לביטוח לאומי

סקר מס' 139

המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

העסק הזעיר - עצמאים במוסד לביטוח לאומי

דליה גורדון
אסתר טולידנו

ירושלים, אב התשנ"ו, אוגוסט 1996

ה ק ד מ ה

מינהל המחקר והתכנון מוציא לראשונה פרסום המציג התפתחות לאורך זמן, של העצמאים הרשומים במוסד לביטוח לאומי, תוך ניתוח תכונותיהם הדמוגרפיות והכלכליות. כן ניתן ניתוח השוואתי קצר של שיעורי גידול של מעבידים, עצמאים ומועסקים בכוח העבודה. אנו מקווים כי פרסום זה ישפוך אור על תרומת העסקים הקטנים לפיתוח מקורות תעסוקה, כאחת החלופות בהתמודדות עם בעיית האבטלה בישראל.

תודתי נתונה לגב' דליה גורדון, מנהלת אגף במינהל המחקר והתכנון, ולגב' אסתר טולדנו, מנהלת מחלקה במינהל, על ביצוע המחקר וסיכומו.

יבואו על הברכה גם גב' אביבה גייכל ממינהל המחקר והתכנון על עזרתה הרכה כיצירת קובץ הנתונים עליו מבוסס פרסום זה ועל הערותיה המקצועיות והמועילות לפרסום הסופי, וכן למר אלכס גאליה מהמינהל על היעוץ הסטטיסטי.

תודה מיוחדת לד"ר דפנה שוורץ מהמרכז ללימודי הפיתוח, ולמר בני פפרמן מהרשות לתכנון כח אדם ולצוותו על הערותיהם החשובות לפרסום הסופי.

שלמה כהן

סמנכ"ל מחקר ותכנון

תוכן העניינים

עמוד

1	מבוא
4	הגדרות
5	שיעורי גידול של מעבידים, מועסקים ועצמאים
11	העצמאים הרשומים במוסד לביטוח לאומי
11	מקור הנתונים והגדרת האוכלוסייה
12	תיאור האוכלוסייה
13	נתונים דימוגרפיים
14	נתונים כלכליים ותעסוקתיים
25	סיכום
29	נספח לוחות

מ ב א

לא הרבה ידוע על התפתחותו של סקטור העסקים הקטנים בישראל. לכן נודעת חשיבות רבה להפקת המרב מן הנתונים הקיימים, שהם ברובם מינהליים. בפרסום שלהלן נעשה לראשונה ניסיון ללמוד מן הנתונים הקיימים במוסד לביטוח לאומי על הרשומים בו כ"עצמאים". בעיקר הושם דגש על ניתוח התפתחותו של סקטור זה לאורך זמן ב-10 השנים האחרונות וכן על תיאור התכונות האישיות של העצמאים (הגדרות מפורטות - ראה להלן).

יודגש, כי רב הנסתר על הנגלה בניתוח זה, מאחר שמדובר בניצול נתונים שנאספו למטרות מינהליות ספציפיות. לכן גם הגדרת האוכלוסייה וגם המידע על תכונותיה רחוקים מלהיות אופטימליים. עם זאת, חשבנו לנכון להציג את המעט הקיים, כהעדר נתונים טובים יותר בשלב זה.

בפתח הדברים יצוין בקצרה מקומם של העסקים הקטנים בשוק העבודה. כן יושוו שיעורי הגידול של המעבידים, של המועסקים ושל העצמאים בישראל. בחלקו העיקרי של הפרסום יוצגו, כאמור, נתונים על אוכלוסיית הרשומים כעצמאים במוסד לביטוח לאומי.

זה מספר עשורים מתמקדת תשומת הלב של קובעי מדיניות התעסוקה ברחבי העולם בחלקם של העסקים הקטנים בייצור מקומות עבודה. דחיפה רצינית בתחום זה נתן מחקרו של Birch (1979) שבוצע בארה"ב, אשר העלה כי עיקר תוספת התעסוקה באה מן העסקים הקטנים כאשר הגדולים ביותר צמצמו את היקף ההעסקה שלהם. מחקרים דומים ביפן, בצרפת, בשוודיה, באיטליה, בהולנד, בבריטניה ועוד (פלזנשטיין ושורץ (1991) *Employments* Department, 1991) העלו מסקנות דומות.

לכך מספר סיבות, שהעקריות שבהן הן (ראה ציור 1):

הפיתוח הטכנולוגי המואץ נתן עדיפות מצד אחד לעסקים בעלי גמישות מרבית בהסתגלות לשנוי מהיר ותכוף ומצד שני - לצמצום הצורך במספרים גדולים של עובדים פשוטים.

הצפת השוק במוצרים זולים הביאה לרוויה כצריכת מוצרי יצור המוני ולפנייה גוברת והולכת למוצרים ולשירותים מיוחדים ומגוונים המיוצרים

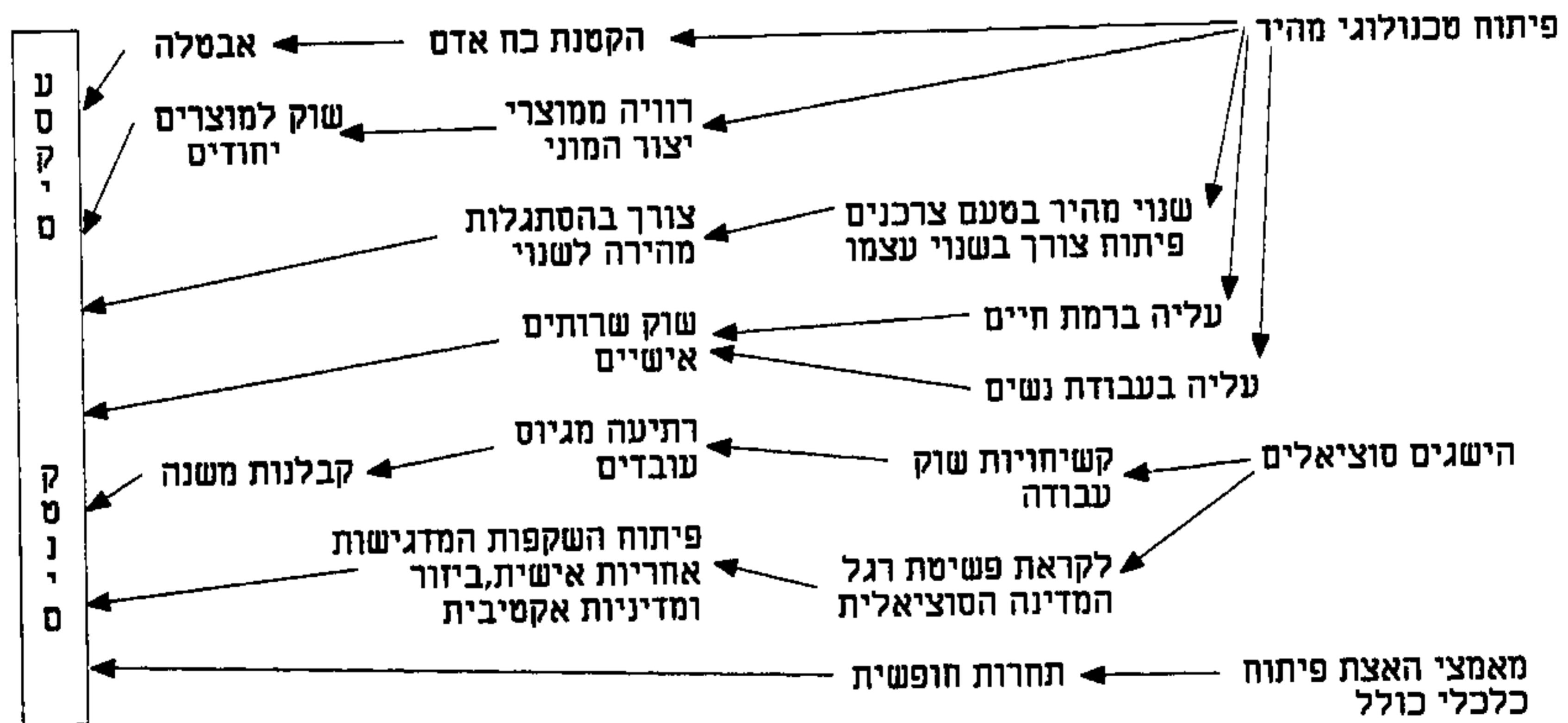
בממדים מצומצמים ו"לפי מדה". מגמה זו קיבלה חיזוק נוסף מהעלייה הכללית ברמת החיים.

גם התפתחות השוויון בין המינים ויציאת הנשים לעבודה בכלל ולעבודות ברמה גבוהה יותר בפרט, נתנו דחיפה להתפתחות העסקים הקטנים, המספקים את השירותים, שמצד אחד מאפשרים לנשים לצאת לעבודה ומצד שני נותנים הזדמנויות תעסוקה גמישות המתאימות לנשים.

ההתפתחות הרבה שחלה במדיניות הרווחה וההישגים הסוציאליים שהושגו יצרו קשיחות העסקה, שלא עלו בקנה אחד עם הצורך בשינוי התכוף בסוגי העובדים ובמספרם, אשר הוכתבו על ידי הפיתוח הטכנולוגי המהיר. דבר זה הביא לגידול בשימוש בקבלנות משנה באמצעות עוסקים קטנים בשלבי הייצור השונים.

ולבסוף, הפיתוח הטכנולוגי המואץ, שהקטין את הצורך בכוח עבודה והגידול המתמשך באבטלה הביאו קובעי מדיניות לנקוט אמצעים מכוונים לעידוד העסקים הקטנים כמקור לתעסוקה.

תרשים מס. 1: הגורמים להאצה בהתפתחות סקטור העסקים הקטנים

בישראל תהליכים אלה החלו מאוחר הרבה יותר, וכמיזה צנועה, יחסית. זאת משום שבישראל, מאז הקמתה, התכנון הכלכלי היה מרכזי ונתן עדיפות בולטת לעסקים הגדולים, שחלק לא קטן מהם אף היו בנעלות ציבורית. הסיבות היו אידיאולוגיות ומעשיות. האידיאולוגיה הסוציאליסטית, הצורך לספק תעסוקה לעלייה רחבת היקף וחסרת כישורים, מדיניות שהעדיפה תעסוקה מלאה גם על חשבון רווחיות - כל אלה הביאו ליצירת מערכת של תמריצים ישירים ועקיפים לארגונים גדולים, אשר ליזמים קטנים כמעט לא היתה גישה אליהם. המערכת הבנקאית בוודאי העדיפה הלוואות גדולות בגיבוי ממשלתי. ונוסף על כך קיימת גם בעיית גודלו הצנוע של השוק המקומי. עם זאת, בשנים האחרונות חל מהפך מסוים ביחס ליוזמה הפרטית גם בישראל. בבנקים, במשרדים שונים, בסוכנות ועוד הוקמו תכניות עידוד שונות, כגון קרנות להלוואות מטעם הממשלה, תכניות הכשרה, חונכות וחממות עסקיות. כן הוקמה רשות לעסקים קטנים, שקדמה לה הקמת מרכזי טיפוח יזמות ויחידות כלכליות ברשויות המקומיות ועוד.

עד כה לא נערכו מחקרים מקיפים שנועדו לברר מה מקומו של סקטור העסקים הקטנים בישראל והאם חל שנוי בתרומתו ליצירת מקומות עבודה חדשים - בזיקה או בלי זיקה לתכניות העידוד השונות.

בהעדר נתוני מחקר כאלה ייעשה להלן ניסיון ללמוד ככל האפשר מהנתונים הכלליים הקיימים על התפתחות כוח העבודה ועל העצמאיים השייכים אליו.

ייבחנו שלוש סדרות של נתונים:

1. נתוני המוסד לביטוח לאומי על מעבידים;
2. נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על השייכים לכוח העבודה והמועסקים;
3. ובמיוחד - נתוני המוסד לביטוח לאומי על עצמאיים, אשר להם, כאמור, מוקדש עיקרו של פרסום זה.

נפתח תחילה בדיון קצר של מה שניתן ללמוד מסדרות נתונים אלה על שיעורי הגידול היחסיים בהן. לאחר מכן נתמקד בניתוח הנתונים המתייחסים לעצמאיים.

הגדרות

שייכים לכוח עבודה - הגדרת הלשכה והמרכזית לסטטיסטיקה¹: בני 15 שנה או יותר שהיו מועסקים או בלתי מועסקים בשבוע נתון.

מועסקים - מי שעבדו לפחות שעה אחת בשבוע נתון.

בלתי מועסקים - מי שלא עבדו וחיפשו עבודה בשבוע נתון.

מעבידים - מי שרשומים כמוסד לביטוח לאומי כמעבידים של שכירים ומשלמים דמי ביטוח עבור שכיריהם. אלה יכולים להיות חברות בע"מ, חברות משפחתיות, עמותות וכו' (לעתים בעל העסק גם הוא שכיר בחברה שבנעלותו).

עצמאים - רשומים כמוסד לביטוח לאומי ומשלמים דמי ביטוח כמי שעובדים כעסקיהם ואינם מעסיקים עובדים. נכללו רק מי שהיו רשומים כעצמאים בלבד. לא נכללו עצמאים שעבדו גם כשכירים ואף לא עצמאים שקיבלו קצבת זיקנה או לא שילמו דמי ביטוח (סה"כ כ-40,000 איש).

עצמאים חדשים - מי שנרשמו לראשונה כעצמאים כמוסד בשנה נתונה.

הכנסה (עצמאים) - הכנסה כוללת, כפי שהתקבלה מפקיד השומה במס הכנסה. כהעדר שומה מעודכנת קודמה השומה האחרונה בשיעור עלות המדד.

תעסוקה קודמת - נקבעה על פי סוג הרישום הקודם לרישום כעצמאי כמוסד לביטוח לאומי.

---

1. הגדרה מפורטת יותר ראה ב:שנתון סטטיסטי לישראל, 1995.

שיעורי גידול של מעבידים, מועסקים ועצמאים

במוסד לביטוח לאומי היו רשומים ב-1995 כ-154 אלף מעבידים. 69% מהם העסיקו עד 4 עובדים, 24% נוספים העסיקו 5-20 עובדים, עוד 6% העסיקו 21-100 עובדים, והיתר - 1.5% - העסיקו יותר מ-100 עובדים. יצוין, כי עובדים שלא שולמו עבורם דמי ביטוח בהתאם לחוק לא נכללו בספירה זו.

אצל מעבידים אלה עבדו ב-1995 בסך הכול כ-2.1 מיליון עובדים: 60% מהם עבדו אצל מעבידים שהעסיקו יותר מ-100 עובדים, והיתר - אצל מעבידים שהעסיקו עד 100 עובדים. (אנשים שעבדו אצל יותר ממעביד אחד נספרו אצל כל מעביד). נוסף על כך, ב-1995 היו רשומים במוסד לביטוח לאומי 210 אלף עצמאים שלא העסיקו עובדים. 10% מהם היו חדשים שנרשמו ב-1995.

נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על התחלקות כוח העבודה לפי המעמד בעבודה מורים, כי כ-2.1 מיליון איש השתייכו לכוח העבודה (הזהות בין מספר זה למספר המשרות הרשומות אצל המעבידים מקרית). 83% מהם היו שכירים, 7% (125,000) עצמאים, ו-5% (94,000) - מעבידים (כולל 3% שהעסיקו עד שני עובדים). עוד 5% היו חברי קואופרטיבים (0.5%), חברי קיבוצים ובני משפחה העובדים בלא תשלום.

בחינת שיעורי הגידול בעשור האחרון של הקבוצות השונות בסדרות נתונים אלה מלמדת, כי בדומה למדינות אחרות, גם בישראל בעשור האחרון חל גידול רב יותר במספר המעבידים הקטנים והבינוניים (עד 99) ובמספר המועסקים בהם בהשוואה לגדולים (+100). במספר כל העצמאים לא חל גידול דומה, אולם במספרי העצמאים החדשים ניכר גידול בולט. אין אפשרות לדעת האם דבר זה מעיד על תחלופה גבוהה, או שמא אלה שיצאו ממניין העצמאים גדלו, החלו להעסיק עובדים ולכן עברו להיות מעבידים (ראה הסבר להלן).

תהליך זה בולט במיוחד בחמש השנים 1985-1990. בשנים אלה מספר המעבידים המעסיקים עד ארבעה עובדים גדל ב-51% לעומת גידול בן 9% במספר המעסיקים 100 עובדים או יותר. במספר המועסקים אצל המעסיקים עד ארבעה עובדים חל גידול בן 45% לעומת גידול בן 24% בלבד של המועסקים אצל המעבידים 100 עובדים או יותר. גם אצל המעבידים הבינוניים (המעסיקים 5-20 עובדים או 21-50 עובדים) נצפו שיעורי גידול גבוהים יחסית למעבידים הגדולים, הן במספר המעבידים והן במספר המועסקים.

בחמש השנים 1990 - 1995 שיעורי הגידול הכולטים היו במספרי המעבידים הבינוניים, המעסיקים 21-99 עובדים או 5-20 עובדים. נאלה תל גידול בן 52%-55 לעומת גידול בן 44% אצל המעבידים הגדולים (המעסיקים +100 עובדים). הגידול במספרי המועסקים אצל הבינוניים בהשוואה לגדולים היה אף בולט יותר: 52%-56% אצל הראשונים לעומת 37% בלבד אצל האחרונים.

לעומת זאת, בתקופה זו (1990-1995) לא תל גידול בולט אצל המעסיקים הקטנים, כלומר עד ארבעה עובדים. יש להניח, שהדבר נובע הן מגידול נמוך, יחסית, בקבוצת מעבידים זו והן מכך שחלקם לפחות "עלה כיתה" ועבר לקבוצות המעבידים הבינוניים מבחינת מספר המועסקים, שאצלם ניכר גידול בולט, יחסית. מחקר נוסף, שינתח כניסות לעומת יציאות בכל קבוצת גודל של מעבידים יוכל לענות על השאלה איזו משני תהליכים אלה הוא העיקרי.

בסך הכול העצמאים הרשומים במוסד לביטוח לאומי תל גידול צנוע יחסית לזה שנמצא אצל המעבידים הקטנים והבינוניים (36% בין 1985 ל-1995; גם כאן הגידול היה בולט יותר בחמש השנים 1985-1990 - 21% לעומת 12% ב-5 השנים הבאות). אולם במספר העצמאיים החדשים הגידול בעשור הנדון היה בולט ביותר - 63% (גם במספר זה ב-5 השנים 1985-1990 - הגידול היה בולט (33%) יותר מאשר בשנים 1990-1995 (23%).

נתוני הלשכה לסטטיסטיקה על התחלקות כוח העבודה המתייחסים רק לשנים 1990 - 1995 מורים אף על ירידה קלה במספר העצמאים ועל עלייה מתונה ביותר במספר המעבידים הקטנים (עד שני עובדים). אצל המעסיקים שלושה עובדים או יותר נרשמה עלייה בת כמעט 75%. מנתונים אלה קשה להסיק מסקנות נוספות לגבי התחלקותו של כוח העבודה לפי גודל מקומות העבודה מאחר שאין פירוט נוסף לגבי קבוצות גודל. שיעורי הגידול של העסקים הקטנים מאוד ושל העצמאים אינם גדולים, יחסית, בחמש השנים הנדונות, בדומה למה שנמצא בנתוני המוסד לביטוח לאומי.

לוח מס. 1: המעבידים, המשרות, העצמאים וכוח העבודה (שעורי גידול ואחוזים), 1995-1985

1995/1985	1995/1990	1990/1985	1995 אחוזים	
שיעורי גידול				
<u>מעבידים*</u>				
99.2	37.9	44.4	100.0	סך הכול
102.0	34.1	50.6	69.3	עד 4
94.4	46.4	34.8	23.3	20-5
88.4	51.4	24.5	4.3	50-21
87.3	55.1	20.8	1.5	99-51
57.8	44.4	9.2	1.6	+100
<u>משרות*</u>				
78.8	41.1	26.7	100.0	סך הכול
97.1	35.9	45.1	8.1	עד 4
98.6	47.6	34.5	15.6	20-5
86.7	51.5	23.2	9.7	50-21
88.7	55.7	21.1	7.8	99-51
69.8	37.0	24.0	58.9	+100
<u>עצמאים*</u>				
36.3	12.4	21.3	100.0	סך הכול
63.3	22.6	33.3	9.5	חדשים
<u>כוח עבודה**</u>				
45.9	27.9	14.1	100.0	סך הכול
-	-2.2	-	7.0	עצמאים
-	30.7	-	5.0	מעבידים - סך הכול
-	7.0	-	3.0	מהם: מעסיקים 2-1
-	74.5	-	2.0	מעסיקים +3

* מקור: נתוני המוסד לביטוח לאומי, ראה הגזרות לעיל.

** מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ראה הגזרות לעיל.

בסיכום ניתן לאמר, כי גם בישראל, כמו בהרבה מדינות בעולם המתועש, העסקים הקטנים ובעיקר הבינוניים מראים שיעורי גידול גבוהים יחסית, הן במספרם והן במספר המועסקים בהם, בהשוואה למעבידים הגדולים, אם כי לא במידה ניכרת ביותר.

תרשים מס. 2: שיעורי גידול של המועסקים בכוח עבודה, של עצמאים, של מעבידים קטנים ושל מעבידים גדולים 1995-1985 (שנת הבסיס 1985)

שנים	מעבידים מעל 100	מעבידים פחות מ-100	עצמאים	שייכים לכוח עבודה
1985	100	100	100	100
1990	110	145	120	115
1995	158	200	130	122

כמו כן, למרות שהעסקים הגדולים עדיין תרמו יותר ממחציתה של תוספת מקומות העבודה (55%) שנוצרו בין השנים 1985 - 1995, חלקם בהעסקה ירד במקצת, מ-62% ב-1985 ל-59% ב-1995.

לוח מס. 2: מועסקים ותוספת תעסוקה, לפי קבוצות גודל של מעבידים
(אחוזים) 1995-1985

מעבידים לפי קבוצות גודל					
+100	99-51	50-21	20-5	עד 4	
62.0	7.4	9.3	14.1	7.3	מועסקים 1985
58.9	7.8	9.7	15.6	8.1	מועסקים 1995
54.9	8.3	10.2	17.6	9.0	תוספת תעסוקה 1995-1985

מקור: נתוני המוסד לביטוח לאומי.

דרך אחרת להעריך את שיעורי הגידול של אוכלוסיית העצמאים במוסד לביטוח לאומי היא להשוות את שיעורי הגידול של אוכלוסיית העצמאים במהלך העשור האחרון לאלה של סך כל המועסקים בכוח העבודה. השוואה זו מלמדת, כי שיעורי הגידול של אוכלוסיית העצמאים נמוכים מאלה של סך כל המועסקים בכוח העבודה (ראה לוח מס. 3).

לוח מס. 3: המועסקים בכוח העבודה והעצמאים במוסד לביטוח לאומי,
1995-1985

עצמאים**		מועסקים בכוח העבודה*		שנה
אחוז שינוי	מספרים (אלפים)	אחוז שינוי	מספרים (אלפים)	
-	154.0	-	1,349.2	1985
7.6	165.8	1.4	1,367.9	1986
12.4	186.3	2.6	1,403.7	1987
1.6	189.3	3.5	1,453.1	1988
-0.8	187.8	0.5	1,460.8	1989
-0.5	186.9	2.1	1,491.9	1990
0.9	188.6	6.1	1,583.1	1991
1.0	190.4	4.2	1,650.2	1992
3.8	197.6	6.1	1,751.1	1993
3.6	204.6	6.9	1,871.1	1994
2.6	210.0	5.2	1,968.1	1995

* מקור: לשכה מרכזית לסטטיסטיקה.

** מקור: המוסד לביטוח לאומי.

בשנת 1995 מספר העצמאים היה גדול בכ-2.6% ממספרם ב-1994, והגידול המקביל של המועסקים בכוח העבודה היה בן כ-5.2%. בסך הכול, בעשור האחרון חל גידול בן כ-36% במספר העצמאים לעומת גידול בן 46% במספר המועסקים בכוח העבודה. ייתכן שהבדלים אלה נובעים מכך, שכוח העבודה גדל בחמש השנים הנדונות במידה רבה הודות לעלייה החדשה, אשר לפחות בשנות שהייתה הראשונות בארץ נטתה לעבודה שכירה כמידה גדולה יותר מכלל האוכלוסייה.

העצמאים הרשומים במוסד לביטוח לאומי

רק מעט מאוד ידוע על התפתחותו של סקטור העסקים הקטנים בישראל בכלל ובעשור האחרון בפרט. להלן ניסיון ראשון ללמוד את אשר ניתן על סקטור זה מן הנתונים המינהליים המתייחסים לעצמאים שמצויים במוסד לביטוח לאומי.

העצמאים הם מה שנהוג לכנות - "עסקים זעירים", כלומר, עסקים שבהם בעל העסק הוא גם העובד היחיד בו. יש לקחת בחשבון, כי הנתונים שלהלן נאספו למטרות מינהליות של גביית דמי ביטוח. לכן אין להתייחס למספרים המוצגים להלן כמייצגים חד-ערכית את אוכלוסיית העסקים הזעירים. הניתוח שלהלן יתייחס למי שהיו רשומים כעצמאים (כלומר, כבעלי עסק שאינם מעסיקים שכירים) במוסד לביטוח לאומי (ראה הגדרה מדויקת לעיל). התיסרון העיקרי הוא, שהרישום כעצמאי נעשה לצורך מינהלי של תשלום דמי ביטוח בלבד, ולכן הגדרת האוכלוסייה נקבעת על ידי חוקי המס. שינויים בחוקים אלה עלולים לגרום לתנודות במספר הרשומים כעצמאים, מבלי שחל שינוי במספר העסקים בשטח. כמו כן, יש לקחת בחשבון, כי משיקולים של תשלום דמי ביטוח ו/או מס מעביד המעסיק שכירים יכול לחלק את הדיווח על עבודתו (והכנסותיו) לתיקים שונים בו-זמנית - כמעביד, כעצמאי ואף כשכיר. דהיינו, המספרים שלהלן אינם משקפים יחידות עסקיות בשטח ואף לא כהכרח אנשים שונים. הם מייצגים סדרי גודל בלבד. כמו כן לא ניתן לעשות סיכום של מספרים אלה ושל מספר השכירים ו/או המעסיקים, מכיוון שיכולה להיות חפיפה חלקית בין אוכלוסיות אלה.

עם זאת, יש עניין לבדוק את התפתחותם של הרשומים במוסד לביטוח לאומי כעצמאים ולנתחם כקירוב הטוב ביותר שיש היום לאוכלוסיית העסקים הזעירים.

מקור הנתונים והגדרת האוכלוסייה

הנתונים נלקחו מקובץ העצמאים של המוסד לביטוח לאומי (הגדרה לעיל), המשמש בעיקר לגביית דמי ביטוח. נכללו בו כל מי שהיו רשומים כעצמאים לפחות תודש אחד בשנים 1985-1995, למעט הקבוצות שנזכרו בהגדרה דלעיל.

בקובץ האמור יש נתונים מעטים בלבד, בעיקר על תכונות דימוגרפיות (גיל, מין, שנת עליה ומקום מגורים) ועל תכונות כלכליות (ההכנסה בכל שנה בתקופה האמורה, תאריך התחלת התעסוקה כעצמאי ותאריך הסיום אם היה סיום). אין נתונים על ענף כלכלי ועל משלח יד.

תיאור האוכלוסייה

ב-1995 היו רשומים במוסד לביטוח לאומי בסך הכול כ-210 אלף עצמאים.

לוח מס. 4: העצמאים הרשומים במוסד לביטוח לאומי, 1985-1995

מזה: חדשים		סך הכול		שנה
אחוז שינוי	מספרים	אחוז שינוי	מספרים	
-	12,245	-	154,033	1985
38.7	16,978	7.6	165,760	1986
25.7	21,341	12.4	186,325	1987
-6.1	20,038	1.6	189,326	1988
-14.8	17,076	-0.8	187,791	1989
-4.4	16,319	-0.5	186,867	1990
13.1	18,453	0.9	188,618	1991
2.5	18,913	1.0	190,417	1992
8.7	20,554	3.8	197,592	1993
6.7	21,928	3.6	204,642	1994
-8.8	20,000 ¹	2.6	*210,000	1995

* אומדן.

נתונים דימוגרפיים

מין

כ-20% מכל העצמאים בתקופה הנדונה היו נשים, ואילו חלקן בכלל המועסקים היה כפול (כ-43%). עם זאת מידת גידול שיעורן של הנשים בקרב העצמאים גדולה יותר מפי שניים מזו של מידת גידול סך כל הנשים המועסקות: בעשור האחרון אחוז הנשים מן העצמאים גדל בכ-26%, לעומת גידול בן 11% בלבד באחוז הנשים המועסקות.

גיל

גילם של כ-60% מהעצמאים היה עד 44 שנה. מן השייכים לכוח העבודה - 70% היו שייכים לקבוצות גיל אלה. דהיינו, הגיל הממוצע של העצמאים גבוה מזה של השייכים לכוח העבודה (42 שנים בממוצע לעומת 38, בהתאמה). המצטרפים החדשים מן העצמאים, כמובן, בגיל צעיר יותר - 33 שנה בממוצע (אין נתונים על מועסקים לפי גיל).

ותק בארץ

בשנת 1995 כ-4% מן העצמאים היו עולים חדשים, שעלו ארצה בשנים 1990 ואילך. מן המועסקים העולים מנו כ-10%. דהיינו, לעולים החדשים היה, כצפוי, יצוג נמוך יחסית בקרב העצמאים.

עם זאת, אחוז העולים מן המצטרפים החדשים לאוכלוסיית העצמאים, גבוה, יחסית, וגדל בהתמדה: ב-1994 מנו העולים כ-10% מן העצמאים החדשים, ואילו ב-1995 חלקם גדל לכדי 16% מן העצמאים החדשים. כלומר, ככל שגדל הוותק בארץ, כך גדל גם הסיכוי של העולים לפתוח עסק עצמאי.

מקום מגורים ומקום העסק

רבע מהעסקים של העצמאים נמצאו ב-3 הערים הגדולות. עוד 50% היו ממוקמים בערים הגדולות האחרות, שבהן יותר מ-20,000 תושבים, והיתר (25%) היו ביישובים קטנים ובמושבים.

אם נשווה את התפלגות העצמאים והמועסקים לפי צורת היישוב שבו נמצא העסק נראה, כי ייצוגם של העצמאים בשלוש הערים הגדולות נמוך בהשוואה לייצוגם ביישובים אחרים. עסקיהם של 25% מן העצמאים נמצאו בשלוש הערים הגדולות לעומת 35% מהמועסקים שהיו מצויים שם. לעומת זאת, בערים הגדולות האחרות נמצאו 48% מהעצמאים לעומת 40% מהמועסקים, ובערים הקטנות 15% מהעצמאים ו-10% מהמועסקים.

השוואה בין מקום המגורים למקום העסק מורה, כי עסקיהם של 12% מכלל העצמאים היו ממוקמים ביישוב שאיננו יישוב מגוריהם. בדרך כלל היו אלה עצמאים שעסקיהם נמצאו בשלוש ערים הגדולות ומקום מגוריהם היה בערים אחרות.

נתונים כלכליים ותעסוקתיים

תעסוקה קודמת

מחצית העצמאים החדשים שהצטרפו לראשונה ב-1995 לא עבדו כלל קודם להיותם עצמאיים. כלומר, הם התחילו את חיי העבודה שלהם כעצמאים. רבע נוסף היה רשום במוסד לביטוח לאומי כסטודנטים, מקבל גימלה, מובטלים וכד'. דהיינו, גם אלה החלו את חיי העבודה הפעילים שלהם כעצמאים. רק רבע היו שכירים קודם לפתיחת העסק.

העצמאים שלא עבדו כלל קודם לכן היו, כצפוי, צעירים יותר. הגיל הממוצע שלהם היה 31, ואילו 33 היה גילם הממוצע של אלה שהיו קודם שכירים ו-36 - גילם הממוצע של האחרים. הגיל הממוצע של כלל העצמאים החדשים בעת התחלת תעסוקתם כעצמאים היה 33.

התמדה בעבודה כעצמאי בעשר שנים האחרונות

על מנת לתאר את שיעורי ההתמדה בעבודה כעצמאי נבדקו העצמאים שהחלו לעבוד כעצמאים בעשר שנים האחרונות בלבד (זאת, מאחר שלגבי מי שפתחו את עסקיהם לפני כן יש בידינו נתונים לגבי רציפות העבודה כעצמאי רק בעשר השנים האחרונות. ראה מקור הנתונים, לעיל).

כהתייחס לניתוח שלהלן יש לקחת בחשבון, כי יציאה מהרישום כעצמאי במוסד לביטוח לאומי יכולה לנבוע מכך שהעסק נסגר ובעליו הפך שכיר, או מיציאה מכוח העבודה. אך גם ייתכן שבעל העסק הצליח והפך להיות מעביד. נתונים המפרידים בין אלה אין בנמצא. עם זאת, אישור להשערה זו אפשר למצוא בעובדה, כי ל-60% מן העצמאים שיצאו מהרישום ככאלה היתה במועד ההפסקה הכנסה גבוהה יותר מאשר בשנה שקדמה לו.

עוד מורים הנתונים, כי כ-45% מן העצמאים שהחלו את תעסוקתם כעצמאים לפני בעשר שנים עדיין היו עצמאים ב-1995. האחרים הפסיקו את תעסוקתם כעצמאים במהלך השנים לאחר שהיו עצמאים כשש שנים בממוצע.

כצפוי, ככל שגדל הוותק בעבודה כעצמאי, כן עולה הסיכוי להמשיך להיות עצמאי. כך בשנה הראשונה נשרו כ-16%, ובשנה השניה נשרו כ-14% מהנותרים. ירידה זו בשעורי הנשירה נמשכה, ובשנה השישית נשרו כ-7%.

שיעורי הנשירה קבועים למדי לגבי מתזורי העצמאים החדשים בכל השנים שנבדקו (ראה לוח בנספח).

יש לציין, כי נשירה בת 16% בלבד בשנה הראשונה מפתיעה. נתונים בינלאומיים מורים, כי שיעורי הנשירה בשנה הראשונה גבוהים יותר. הבדלים אלה מקורם אולי בדחיית מועד רישום העסק במוסד לביטוח לאומי. כלומר, יתכן שיש עסקים עצמאים שנפתחים אך שאינם מגיעים לרשום זה אלא נסגרים קודם לכן, ולכן אין הם נמנים בין הנושרים מהרישום.

בסיכום, ההסתברות שמי שנרשם במוסד כעצמאי נשאר עצמאי לפחות שנה גבוהה למדי: כ-85%. הסתברות זו כמובן פוחתת במהלך השנים ומגיעה לכ-50% בשנה השישית ול-45% בשנה השמינית. כאמור, שיעורי הנשירה גדולים יותר בשנים הראשונות וקטנים יותר באחרונות. דבר זה מתבטא בתרשים שלהלן: הקימור של הגרף בשנים הראשונות גבוה בהרבה מזה שכשנים האחרונות.

תרשים מס. 3: אחוז העסקים שהתמידו, לפי מספר שנות התמדה

שיעורי ההתמדה קשורים לתכונות שונות. על מנת לבדוקם נותחו תכונותיהם של העצמאים שפתחו עסקים ב-1987: נמצא, כי נשים היו עצמאיות תקופות קצרות יותר מאשר הגברים. 50% מהגברים צברו תקופת עבודה כעצמאי בת לפחות 6 שנים לעומת 44% מהנשים. במקביל, 44% מהגברים העצמאיים (שכאמור, פתחו את עסקיהם ב-1987) עדין עבדו כעצמאים בסוף שנת 1995 (מועד המחקר), לעומת 38% מהנשים.

ניתוח ההתמדה בעבודה כעצמאי לפי קבוצות גיל (במועד פתיחת העסק) מורה, כי עד גיל 45 ההתמדה גדלה עם הגיל, אך לאחר מכן היא פוחתת: אחוז העצמאים שצברו ותק בן יותר משש שנים היה - 44% עד גיל 24, 49% בגיל 25-34, הגיע לשיא בן 51% בגיל 35-44, וירד ל-48% בגיל 45-54 ול-22% בגילים המתקדמים יותר.

לוח מס. 5: העצמאים שהתחילו את עסקיהם ב-1987, לפי התמדה וגיל בעת פתיחת העסק

גיל	אחוז העצמאים שהתמידו כעצמאים יותר משש שנים	אחוז העצמאים שנשארו עצמאים ב-1995
עד 24	44.5	39.6
25-34	49.0	44.3
35-44	51.0	46.3
45-54	48.0	40.2
+55	22.1	13.8

בדיקת צורות היישוב שבהם מצויים העסקים מעלה, כי בניגוד לצפוי בשלוש הערים הגדולות ההתמדה בעבודה כעצמאי היא הנמוכה ביותר: אחוז העצמאים שצברו ותק בן יותר משש שנים היה 43% בשלוש ערים הגדולות, 63% בערים הגדולות האחרות, 58% בערים הקטנות, ו-62% ביישובים האחרים. במלים אחרות, אחוז העסקים שעדין קיימים כעצמאים בסוף 1995 היה 38% בשלוש הערים הגדולות, 58% בערים הגדולות האחרות וכ-54% ביישובים האחרים.

יתכן שההסבר לדבר זה נעוץ בכך שנשלוש הערים הגדולות חלק גדול יותר מן החדלים להיות עצמאים הצליח והפך למעביד ולא סגר את עסקיו. אף ייתכן, שהתחלופה בערים הגדולות גבוהה יותר.

התמדה מותנית לאורך השנים

עד כאן נדונו סיכויי ההתמדה של עסקים חדשים מיום רישומם במוסד לביטוח לאומי ואילך במשך תקופה של עד עשר שנים. מעניין לבדוק גם מהו הסיכוי להתמדתו של עסק אשר היה קיים בשנה נתונה. ניתן לעשות ניתוח זה לא רק לגבי עסקים שנפתחו בעשר שנים האחרונות, אלא גם לגבי עסקים שנמשכו מהשנים הקודמות (ראה הסכר לעיל).

נמצא, כי הסיכוי לכך שהעצמאי ימשיך לעבוד בעסקו בשנה $X+1$ בתנאי שהיה בעסק לפחות X שנים, גדל ככל שגדל X , אך קיימת תקופה אופטימלית, שלאחריה הסיכוי קטן. לדוגמה, ההסתברות שעצמאי יתמיד בעסקו בשנה השניה בתנאי שהיה עצמאי בשנה הראשונה היה 88%. לעומת זאת, הסיכוי שעצמאי יישאר עדיין בעסק שלו בשנה השמינית בתנאי שהיה עצמאי בשנה השביעית גדל ל-93%. החל מהשנה התשיעית אחוזים אלה יורדים.

אם נבדוק את ההסתברות של עצמאי להיות עצמאי בשנה $X+2$ או $X+3$ או $X+4$ בתנאי שהיה עצמאי בשנה X נראה, כי המגמה דומה לזו שתוארה לעיל. ככל שגדל הוותק בתעסוקה כעצמאי, כך גדל הסיכוי להתמיד ולהישאר עצמאי. אך כמובן שההסתברות להיות עצמאי בשנה $X+2$ קטנה מזו שבשנה $X+1$ (בהנחה כי היה עצמאי בשנה X). כלומר הקווים מקבילים אך אינם חופפים:

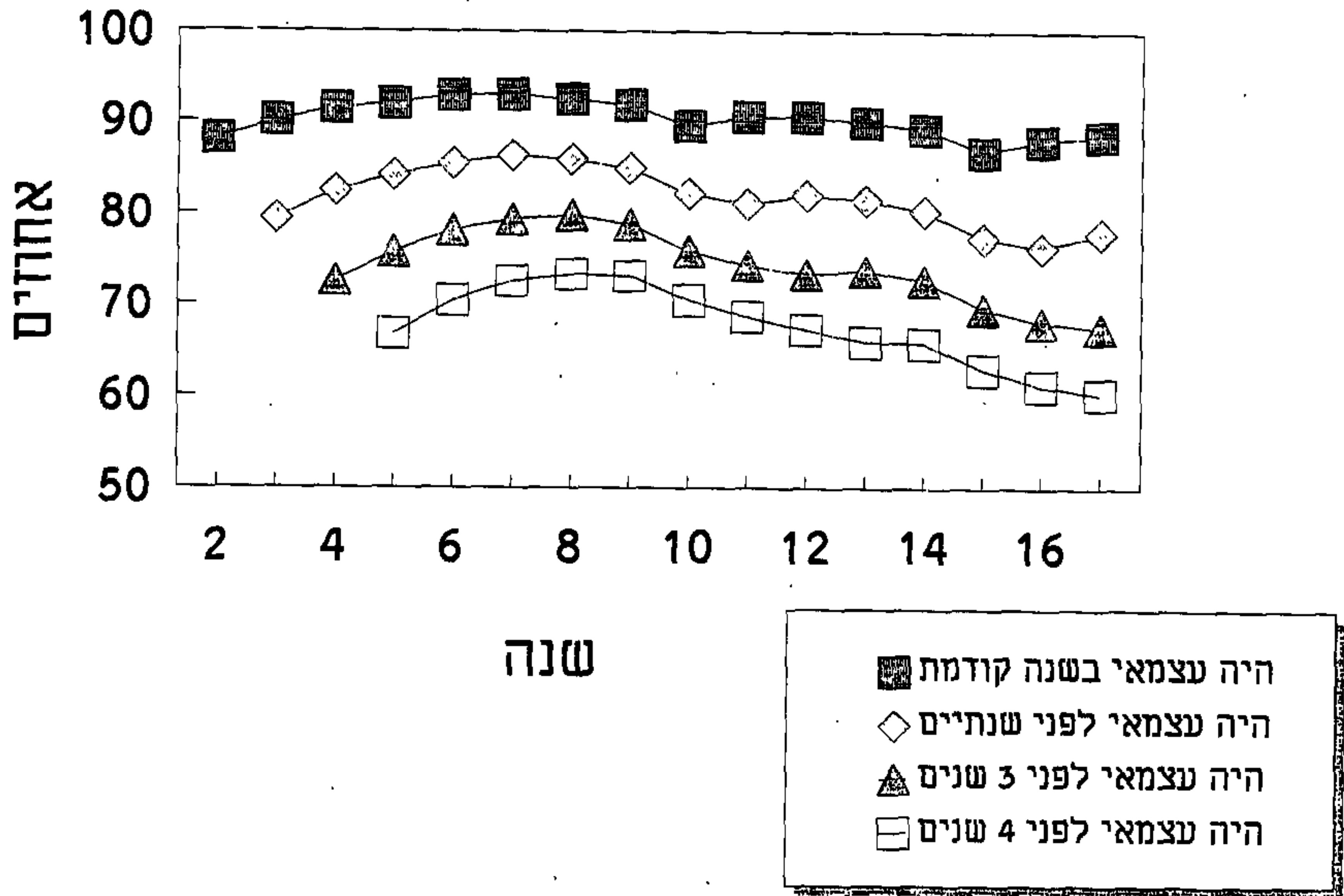
$$P(T > X+1 | T > X) = \& P(T > X+1 | T > X) \text{ כאשר:}$$

$$P = \text{הסתברות}$$

$$T = \text{ותק כתור עצמאי}$$

$$\& = \text{פרמטר}$$

תרשים מס. 4: ההסתברות להיות עצמאי בשנה נתונה בתנאי שהיה עצמאי בשנה קודמת

על מנת לבדוק את השפעתם היחסית של המשתנים השונים (שלגביהם יש נתונים) על המשכיות בעבודה כעצמאי בוצעה רגרסיה מסוג STEPWISE.

המשתנה המוסבר הוא מספר שנות העבודה כעצמאי, והמשתנים המסבירים הם גיל, מין, ותק בארץ, צורת היישוב שבו מצוי העסק, רציפות העבודה בתור עצמאי וההכנסה, כאשר כל משתנה חולק לקבוצות וכל קבוצה נלקחה כמשתנה דמה דיכוטומי.

ממצאי הרגרסיה דומים לנתוח התכונות שהוצג לעיל, כאשר אחוז השונות המוסברת על ידי המודל היה כ-56%:

- הגברים נשארו עצמאיים תקופה ארוכה יותר מן הנשים.
- העצמאים בגילאי הביניים היו בעלי ותק ממושך יותר. אחריהם באים הצעירים, ולאחריהם המבוגרים ביותר.
- בצורות יישוב עירוניות, מחוץ לשלוש הערים הגדולות, העצמאים נשארו בעסקיהם תקופה ארוכה יותר.
- ככל שהכנסה גבוהה יותר, הוונק ממושך יותר.

רגרסיה נוספת, שבה המשתנה התלוי היה הפסקת תעסוקה בתור עצמאי, הניבה תוצאות דומות (ראה פירוט הנתונים בנספח. אך ברגרסיה זו, אחוז נמוך בלבד מהשונות מוסבר על ידי המודל).

רציפות בעבודה כעצמאי

עד כאן נדונה ההתמדה בעבודה כעצמאי. להלן דיון ברציפותה, דהיינו בשאלה באיזו מידה מי שהתמידו היו עצמאים במשך כל התקופה ברציפות.

מאחר שיש מתאם חיובי, כמובן, בין הוותק בעבודה כעצמאי לבין מספר הכניסות והיציאות ממנה, הרי שעל זמנת לבדוק את היציאות, יש להחזיק את הוותק קבוע. לכן ינתחו להלן העצמאים שהתחילו את עסקיהם לפני עשר שנים ואשר נשארו עצמאים גם כ-1995.

כ-70% מן העצמאים שפתחו את עסקיהם לפני עשר שנים ושהיו עדיין עצמאים בסוף 1995 היו רשומים כעצמאים ברציפות. 30% נוספים הפסיקו את תעסוקתם כעצמאים וחזרו לכך לפחות פעם אחת, כולל 5% שחזרו לפחות פעמיים. העצמאים, שעבודתם כעצמאים לא הייתה רצופה, הפסיקו להיות עצמאים לאחר תקופה ממוצעת בת שלוש שנים, וההפסקה נמשכה בממוצע כשלוש שנים.

לוח מס. 6: עצמאים שלא עבדו כעצמאים ברציפות, לפי מספר שנות עבודתם כעצמאים עד להפסקה הראשונה ולפי מספר שנות הפסקה

מספר שנות העבודה	אחוזים
1	33.9
2	22.5
3	16.3
4	11.6
+5	15.7
מספר שנים ממוצע	2.9

לוח מס. 7: עצמאים שלא עבדו כעצמאים ברציפות, לפי מספר שנות הפסקה

מספר שנות הפסקה	אחוזים
1	32.4
2	31.9
3	16.2
4	9.5
+5	10.0
מספר שנים ממוצע	3.4

רמת ההכנסה

לכ-46% מהעצמאים היתה הכנסה (כוללת) שאינה עולה על מחצית השכר הממוצע במשק. עוד 20% השתכרו בין מחצית השכר הממוצע ועד מלוא השכר הממוצע במשק. כלומר, לשני שלישים בקירוב מהעצמאים היתה הכנסה שאינה עולה על רמת השכר הממוצע במשק.

ב-1995 ההכנסה החציונית של כל העצמאים היתה כ-2,500 ש"ח לחודש (במחירים נומינלים), שהם כ-57% מהשכר הממוצע במשק באותה שנה.

יש לציין, כי למרות שחלק נכר מן העצמאים היה בעל הכנסות נמוכות למדי, לקבוצה בת 14% היו הכנסות גבוהות, יחסית (יותר מפי שניים מן השכר הממוצע במשק). לקבוצה זו השפעה חזקה על רמת ההכנסה הממוצעת של כלל העצמאים. בעוד שההכנסה החציונית היתה כ-2,500 ש"ח, ההכנסה הממוצעת של כלל העצמאים היתה 5,100 ש"ח, שהם 118% מהשכר הממוצע במשק.

בעשור האחרון ההכנסה החציונית של העצמאים (במחירים קבועים ביחס לשכר הממוצע במשק) היתה נתונה במגמת ירידה רצופה: ב-1985 ההכנסה החציונית היתה 127% מהשכר הממוצע במשק. ב-1995, היא ירדה ל-57% - ירידה גדולה בת יותר מ-50%.

כידוע, ההכנסה של העצמאים נמוכה במיוחד בשנים הראשונות לפתיחת העסק. ב-1995 ההכנסה החציונית של המצטרפים החדשים היתה בת 1,940 ש"ח, שהיו 45% מהשכר הממוצע במשק או 79% מההכנסה החציונית של כלל העצמאים. גם בהכנסה החציונית של החדשים נצפתה ירידה משמעותית כמהלך השנים.

להלן תיאור ההבדלים ברמת ההכנסה של העצמאים לפי תכונות שונות:

השוואת ההכנסה של הגברים העצמאיים ושל הנשים העצמאיות מעלה, כי גם בקרב העצמאים (בדומה לשכירים) הנשים משתכרות הרבה פחות: 38% מהגברים משתכרים יותר מהשכר הממוצע במשק לעומת 15% בלבד בין הנשים. כלומר, ההכנסה הממוצעת של הנשים העצמאיות מגיעה ל-60% מהשכר הממוצע במשק לעומת הכנסה ממוצעת בת 133% משכר זה של הגברים.

גם ההבדלים בהכנסה לפי גיל הם כוון הצפוי. ככל שהעצמאי מבוגר יותר, כך הכנסתו גבוהה יותר: ההכנסה הממוצעת של העצמאים בגיל עד 24 היתה בת 30% מהשכר הממוצע במשק, לעומת הכנסה בת 150% מהשכר הממוצע במשק בקבוצת הגיל 55 שנה ויותר.

בהתאמה עם הקשרים שנמצאו לעיל בין הגיל להכנסה ובין הגיל לוותק כעצמאי, נמצא קשר גם בין הוותק כעצמאי לרמת ההכנסה. ככל שהעצמאי ותיק בתעסוקתו, כך גבוהה הכנסתו. עצמאים בתחילת דרכם, כלומר עצמאים בעלי

וותק של 1-3 שנים כעצמאים, השתכרו כ-30% מהשכר הממוצע במשק. לעומת זאת, בעלי ותק של 13 שנה או יותר כעצמאים השתכרו כ-166% מהשכר הממוצע במשק.

העולים החדשים היו בעלי הכנסה נמוכה, יחסית: השוואת העולים שעלו ארצה בשנים 1990 ואילך לוותיקים שהתחילו את עסקיהם לאחר שנת 1989, מורה, כי ההכנסה הממוצעת של העולים היתה בת 32% מהשכר הממוצע במשק לעומת הכנסה בת 122% אצל הוותיקים (כמחירי 1995).

ההכנסה הממוצעת גדלה ככל שהיישוב שבו ממוקם העסק גדול יותר. ביישובים הקטנים ההכנסה הממוצעת היתה כ-90% מהשכר הממוצע במשק, ביישובים הגדולים (לא כולל שלוש הערים הגדולות) ההכנסה הממוצעת היתה כ-110% מהשכר הממוצע במשק, ובשלוש הערים הגדולות - כ-155%.

יש לציין, כי ההכנסה הממוצעת בירושלים נמוכה יחסית אך ההכנסה הממוצעת של ירושלים המערבית דומה לזו שנמצאה בשתי ערים הגדולות (תל אביב וחיפה), ואילו ההכנסה הממוצעת בירושלים המזרחית נמוכה, יחסית.

רמת ההכנסה יורדת עם הגידול במספר הכניסות לקטגוריית העצמאים. כלומר, העצמאים שנשארו בתעסוקתם באופן רצוף היו בעלי הכנסה גבוהה, יחסית: רמת ההכנסה של העצמאים שהתמידו בתעסוקתם כרציפות היתה 120% מהשכר הממוצע במשק, לעומת הכנסה בת 111% אצל אלה שחזרו פעמיים; ההכנסה של אלה שיצאו וחזרו לפחות שלוש פעמים היתה כ-100% מהשכר הממוצע במשק.

העצמאים שלא עבדו כלל קודם להיותם עצמאים השתכרו פחות מאלה שהיו קודם לכן שכירים או בעלי סטטוס תעסוקה אחר: ההכנסה של הראשונים היתה כ-81% מהשכר הממוצע במשק לעומת כ-135% כשמדובר באחרונים.

לסיכום, יש קשר בין רמת ההכנסה לתכונות הבאות: גיל, מין, יציבות בעבודה, ותק בארץ, ותק בעבודה כעצמאי, עיסוק קודם ומקום העסק. על מנת לבדוק את משקלן היחסי של תכונות אלה ואת מידת השפעתן על ההכנסה בוצעה רגרסיה מסוג STEPWISE.

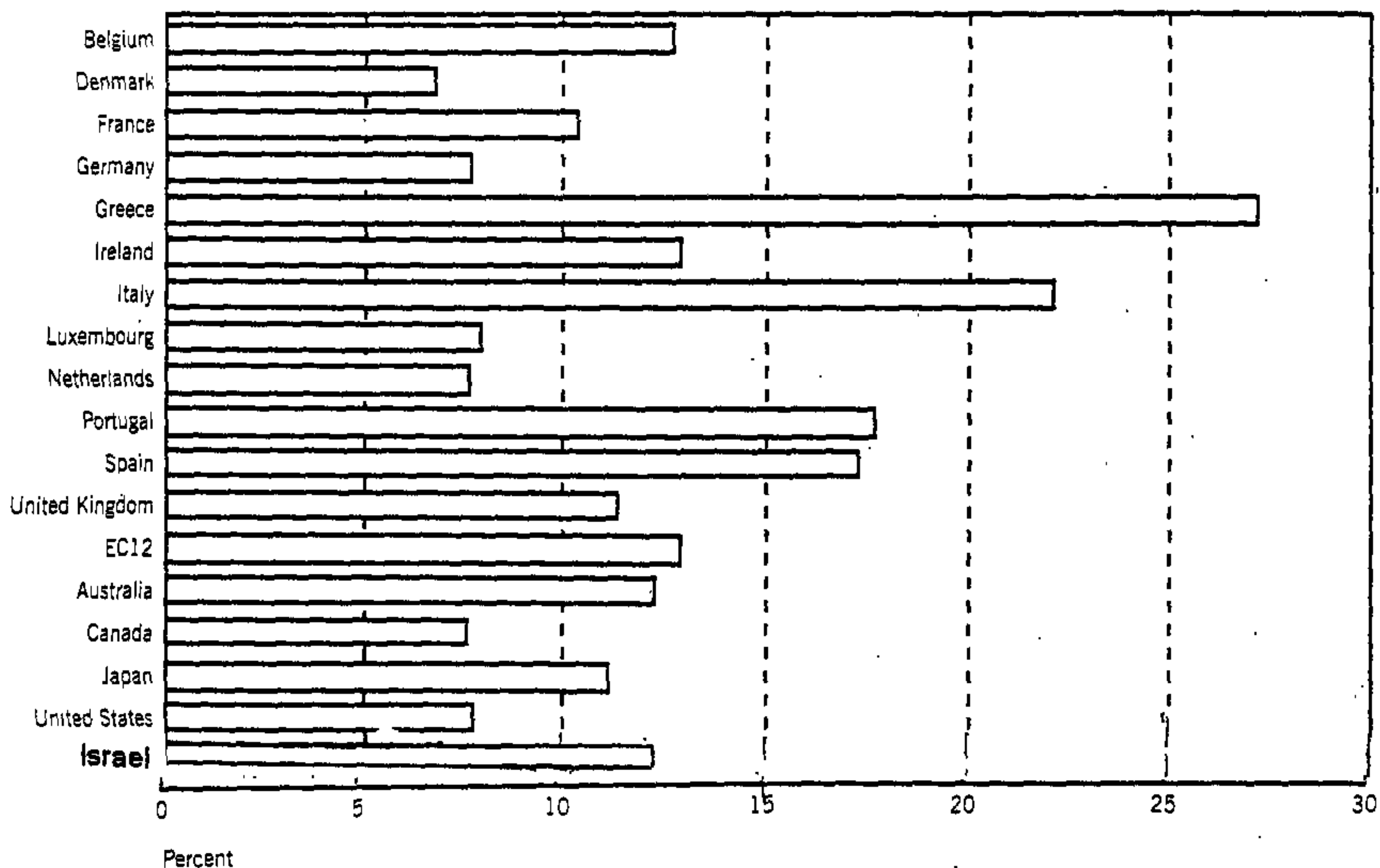
ברגרסיה המשתנה התלוי היה ההכנסה החודשית הממוצעת של העצמאים בשנת 1995. המשתנים הכלתי תלויים היו גיל, מין, ותק בארץ, ותק בעבודה כעצמאי, מקום העסק, עיסוק קודם ומספר הכניסות לקטיגורית העצמאים. כל משתנה חולק לקבוצות, וכל קבוצה היתה משתנה דמה דיכוטומי.

תוצאות הרגרסיה מורות, כי אמנם לכל המשתנים הללו היתה השפעה מובהקת על ההכנסה, כהתאם לניתוח שהוצג לעיל (פרוט הרגרסיה ראה בנספת). אולם, אחוז השונות המוסברת על ידי המודל אינו גבוה.

ס י כ ו ם

כמו במדינות אחרות בעולם המתועש, אף בישראל, גם אם באיחור מסוים ובשיעור צנוע, בעסקים הקטנים ובעיקר בבינוניים נצפו שיעורי גידול בולטים, הן מבחינת מספרם והן מבחינת מספר המועסקים בהם, יחסית למעבידים הגדולים. אולם כשמדובר בעצמאים לא נמצא גידול משמעותי, ואף חלקם בכלל השייכים לכוח העבודה אינו מן הגבוהים בהשוואה למדינות אחרות.

תרשים מס. 5: העצמאים כאחוז מסך כל המועסקים - 1991

מקור: ישראל - המוסד לביטוח לאומי.

יתר המדינות - OECD Employment outlook - 1992.

ב-1995 היו רשומים במוסד לביטוח לאומי בסך הכול כ-210 אלף עצמאים, מהם 20 אלף חדשים שהצטרפו לראשונה בשנה זו.

בדיקת התכונות הדימוגרפיות והכלכליות של אוכלוסית העצמאים הללו העלתה את התמונה הבאה:

- העצמאים מבוגרים יחסית ליתר זמועסקים בכוח העבודה. כמו כן, חלקם של הנשים ושל העולים בקרב העצמאים היה קטן מחלקם בזמועסקים.

- ייצוגם של העצמאים בשלוש הערים הגדולות קטן בהשוואה למשקל המועסקים הרשומים בערים אלה.

- כ-45% מהעצמאים התמידו בסטאטוס זה עשר שנים לאחר שנרשמו במוסד לביטוח לאומי כעצמאים. היתר היו רשומים כעצמאים במשך כשש שנים בממוצע. הכנסתם של העצמאים נמוכה יחסית לשכר הממוצע במשק ונמצאת בירידה: ההכנסה החציונית שלהם היתה בשנת 1995 כ-57% מהשכר הממוצע במשק.

בדיקה מעמיקה יותר של תרומת העסקים הקטנים בכלל ושל העצמאים בפרט לתעסוקה דורשת מחקר מעמיק יותר, שיכלול נתונים מפורטים על יחידות ההעסקה (בניכודל מן הרישומים לצורכי מס) ונתונים על הענף ומשלח היד.

נספח
לוחות

נספח א': לוחות מעבידים ומועסקים

לוח מס. 1 - מעבידים לפי קבוצות גודל
(מספרים מוחלטים ואחוזים) *1995-1985

+100	99-51	50-21	20-5	עד 4	סך הכול	שנה

מספרים מוחלטים

1,527	1,245	3,503	18,242	52,972	77,489	1985
1,558	1,305	3,660	19,294	55,049	80,866	1986
1,604	1,367	3,925	21,338	62,045	90,279	1987
1,620	1,472	4,207	23,465	70,494	101,258	1988
1,642	1,463	4,264	24,241	76,530	108,140	1989
1,668	1,504	4,360	24,594	79,765	111,891	1990
1,812	1,580	4,563	25,740	82,227	115,922	1991
2,002	1,786	5,201	29,130	89,143	127,262	1992
2,076	1,996	5,625	31,217	94,975	135,889	1993
2,274	2,206	6,256	34,038	101,863	146,637	1994
2,409	2,332	6,601	36,016	106,987	154,345	1995

אחוזי שינוי לעומת שנה קודמת

-	-	-	-	-	-	1985
2.0	4.8	4.5	5.8	3.9	4.4	1986
3.0	4.8	7.2	10.6	12.7	11.6	1987
1.0	7.7	7.2	10.0	13.6	12.2	1988
1.4	-0.6	1.4	3.3	8.6	6.8	1989
1.6	2.8	2.3	1.5	4.2	3.5	1990
8.6	5.1	4.7	4.7	3.1	3.6	1991
10.5	13.0	14.0	13.2	8.4	9.8	1992
3.7	11.8	8.2	7.2	6.5	6.8	1993
9.5	10.5	11.2	9.0	7.3	7.9	1994
5.9	5.7	5.5	5.8	5.0	5.3	1995

אחוזים

2.0	1.6	4.5	23.5	68.4	100.0	1985
1.9	1.6	4.5	23.9	68.1	100.0	1986
1.8	1.5	4.3	23.6	68.7	100.0	1987
1.6	1.5	4.2	23.2	69.6	100.0	1988
1.5	1.4	3.9	22.4	70.8	100.0	1989
1.5	1.3	3.9	22.0	71.3	100.0	1990
1.6	1.4	3.9	22.2	70.9	100.0	1991
1.6	1.4	4.1	22.9	70.0	100.0	1992
1.5	1.5	4.1	23.0	69.9	100.0	1993
1.6	1.5	4.3	23.2	69.5	100.0	1994
1.6	1.5	4.3	23.3	69.3	100.0	1995

*מעבידים פעילים בינואר בכל שנה

לוח מס. 2 - מועסקים לפי קבוצות גודל של מעבידיהם
 (מספרים מוחלטים ואחוזים) *1995-1985

+100	99-51	50-21	20-5	עד 4	סך הכול	שנה

מספרים מוחלטים

726,646	86,206	109,123	164,884	85,667	1,172,526	1985
811,226	91,099	113,587	175,079	90,821	1,281,812	1986
809,216	95,937	121,947	193,670	101,198	1,321,968	1987
923,462	102,307	130,139	213,384	112,651	1,481,943	1988
908,658	102,005	131,804	218,263	119,174	1,479,904	1989
900,689	104,357	134,452	221,742	124,260	1,485,500	1990
1,032,480	109,997	140,792	231,793	127,360	1,642,422	1991
1,048,382	124,350	160,557	263,644	139,713	1,736,646	1992
1,071,199	138,653	173,341	281,967	149,012	1,814,172	1993
1,128,308	153,427	193,173	308,232	159,325	1,942,465	1994
1,233,968	162,489	203,682	327,383	168,833	2,096,355	1995

אחוזי שינוי לעומת שנה קודמת

-	-	-	-	-	-	1985
11.6	5.7	4.1	6.2	6.0	9.3	1986
-0.2	5.3	7.4	10.6	11.4	3.1	1987
14.1	6.6	6.7	10.2	11.3	12.1	1988
-1.6	-0.3	1.3	2.3	5.8	-0.1	1989
-0.9	2.3	2.0	1.6	4.3	0.4	1990
14.6	5.4	4.7	4.5	2.5	10.6	1991
1.5	13.0	14.0	13.7	9.7	5.7	1992
2.2	11.5	8.0	6.9	6.7	4.5	1993
5.3	10.7	11.4	9.3	6.9	7.1	1994
9.4	5.9	5.4	6.2	6.0	7.9	1995

אחוזים

62.0	7.4	9.3	14.1	7.3	100.0	1985
63.3	7.1	8.9	13.7	7.1	100.0	1986
61.2	7.3	9.2	14.7	7.7	100.0	1987
62.3	6.9	8.8	14.4	7.6	100.0	1988
61.4	6.9	8.9	14.7	8.1	100.0	1989
60.6	7.0	9.1	14.9	8.4	100.0	1990
62.9	6.7	8.6	14.1	7.8	100.0	1991
60.4	7.2	9.2	15.2	8.0	100.0	1992
59.0	7.6	9.6	15.5	8.2	100.0	1993
58.1	7.9	9.9	15.9	8.2	100.0	1994
58.9	7.8	9.7	15.6	8.1	100.0	1995

*מעבידים פעילים בינואר בכל שנה

לוח מס. 1 - העצמאים והעצמאים החדשים לפי מין

(מספרים מוחלטים ואחוזים) 1995-1985

החדשים			סך הכול			שנה
נשים	גברים	סך הכול	נשים	גברים	סך הכול	

מספרים מוחלטים

2,792	9,453	12,245	24,953	129,080	154,033	1985
4,160	12,818	16,978	28,277	137,483	165,760	1986
5,463	15,878	21,341	33,397	152,928	186,325	1987
4,969	15,069	20,038	34,693	154,633	189,326	1988
4,764	12,312	17,076	35,405	152,386	187,791	1989
4,520	11,799	16,319	35,838	151,029	186,867	1990
4,650	13,803	18,453	36,413	152,205	188,618	1991
5,050	13,863	18,913	37,409	153,008	190,417	1992
6,002	14,552	20,554	39,878	157,714	197,592	1993
6,074	15,854	21,928	42,203	162,439	204,642	1994
5,020	14,980	20,000	42,825	167,175	210,000	1995

אחוזים

22.8	77.2	100.0	16.2	83.8	100.0	1985
24.5	75.5	100.0	17.1	82.9	100.0	1986
25.6	74.4	100.0	17.9	82.1	100.0	1987
24.8	75.2	100.0	18.3	81.7	100.0	1988
27.9	72.1	100.0	18.9	81.1	100.0	1989
27.7	72.3	100.0	19.2	80.8	100.0	1990
25.2	74.8	100.0	19.3	80.7	100.0	1991
26.7	73.3	100.0	19.6	80.4	100.0	1992
29.2	70.8	100.0	20.2	79.8	100.0	1993
27.7	72.3	100.0	20.6	79.4	100.0	1994
25.1	74.9	100.0	20.4	79.6	100.0	1995

לוח מס.2 - העצמאים והעצמאים החדשים לפי גיל

(מספרים מוחלטים ואחוזים) 1995-1985

גיל ממוצע	+55	54-45	44-35	34-25	עד 24	סך הכול	שנה
							סך הכול
מספרים מוחלטים							
41.5	19,489	34,617	48,823	44,258	6,846	154,033	1985
40.8	22,486	36,302	53,728	46,147	7,097	165,760	1986
40.9	26,068	38,693	61,760	51,556	8,248	186,325	1987
40.9	25,774	39,337	64,988	51,111	8,116	189,326	1988
41.1	25,707	40,011	65,584	49,127	7,362	187,791	1989
41.3	25,861	41,334	65,569	47,266	6,837	186,867	1990
41.5	26,525	43,067	65,374	46,548	7,104	188,618	1991
41.6	26,765	45,203	65,280	45,766	7,403	190,417	1992
41.5	27,528	47,727	67,023	47,213	8,101	197,592	1993
41.5	27,767	50,056	68,228	49,532	9,059	204,642	1994
41.8	29,143	54,018	69,212	49,570	8,058	210,000	1995
אחוזים							
41.5	12.7	22.5	31.7	28.7	4.4	100.0	1985
40.8	13.6	21.9	32.4	27.8	4.3	100.0	1986
40.9	14.0	20.8	33.1	27.7	4.4	100.0	1987
40.9	13.6	20.8	34.3	27.0	4.3	100.0	1988
41.1	13.7	21.3	34.9	26.2	3.9	100.0	1989
41.3	13.8	22.1	35.1	25.3	3.7	100.0	1990
41.5	14.1	22.8	34.7	24.7	3.8	100.0	1991
41.6	14.1	23.7	34.3	24.0	3.9	100.0	1992
41.5	13.9	24.2	33.9	23.9	4.1	100.0	1993
41.5	13.6	24.5	33.3	24.2	4.4	100.0	1994
41.8	13.9	25.7	33.0	23.6	3.8	100.0	1995
חדשים							
מספרים מוחלטים							
32.2	326	1,060	2,679	5,571	2,609	12,245	1985
32.5	449	1,413	3,981	7,875	3,260	16,978	1986
32.8	491	1,753	5,617	9,679	3,801	21,341	1987
33.1	505	1,773	5,397	8,808	3,555	20,038	1988
33.1	477	1,586	4,494	7,315	3,205	17,076	1989
33.1	504	1,518	4,268	6,928	3,100	16,319	1990
33.1	566	1,744	4,724	7,833	3,586	18,453	1991
33.2	545	1,958	4,823	7,938	3,649	18,913	1992
33.1	520	2,197	5,145	8,709	3,983	20,554	1993
32.5	471	2,100	5,229	9,574	4,555	21,928	1994
33.0	551	2,110	4,770	8,860	3,710	20,000	1995
אחוזים							
32.2	2.7	8.7	21.9	45.5	21.3	100.0	1985
32.5	2.6	8.3	23.4	46.4	19.2	100.0	1986
32.8	2.3	8.2	26.3	45.4	17.8	100.0	1987
33.1	2.5	8.8	26.9	44.0	17.7	100.0	1988
33.1	2.8	9.3	26.3	42.8	18.8	100.0	1989
33.1	3.1	9.3	26.2	42.5	19.0	100.0	1990
33.1	3.1	9.4	25.6	42.4	19.4	100.0	1991
33.2	2.9	10.4	25.5	42.0	19.3	100.0	1992
33.1	2.5	10.7	25.0	42.4	19.4	100.0	1993
32.5	2.1	9.6	23.8	43.7	20.8	100.0	1994
33.0	2.8	10.6	23.8	44.3	18.5	100.0	1995

לוח מס. 3 - העצמאים לפי צורת ישוב מגורים והעסק

(מספרים מוחלטים ואחוזים) 1995

אחוז העצמאים שישוב מגוריהם שונה מישוב העסק		מגורים		העסק	צורת ישוב
12.2	100.0	210,000	100.0	210,000	סך הכול
					ישובים עירוניים
12.9	86.9	182,490	87.6	183,960	סך הכול
					3 הערים הגדולות
5.1	20.5	43,050	24.7	51,870	סך הכול
1.1	8.5	17,850	8.8	18,480	ירושלים
8.7	8.5	17,850	12.0	25,200	תל אביב יפו
5.9	3.5	7,350	3.9	8,190	חיפה
					ישובים עירוניים מעל ל 20,000 תושבים
					יהודים
17.4	47.1	98,910	44.6	93,660	סך הכול
19.3	23.8	49,980	22.3	46,830	199,000-100,000
14.5	9.9	20,790	9.4	19,740	99,999-50,000
16.1	13.4	28,140	12.9	27,090	49,999-20,000
					לא יהודים
4.1	3.2	6,720	3.1	6,510	סך הכול
4.5	1.4	2,940	1.4	2,940	99,999-50,000
3.7	1.8	3,780	1.7	3,570	49,999-20,000
					ישובים עירוניים מתחת ל 20,000 תושבים
					יהודים
18.3	7.8	16,380	6.9	14,490	סך הכול
14.7	4.0	8,400	3.7	7,770	19,999-10,000
22.0	3.8	7,980	3.2	6,720	9,999-2,000
					לא יהודים
4.0	8.5	17,850	8.3	17,430	סך הכול
3.6	3.8	7,980	3.8	7,980	19,999-10,000
4.4	4.7	9,870	4.5	9,450	9,999-2,000
					יישובים כפריים
7.7	13.1	27,510	12.4	26,040	סך הכול
4.8	9.5	19,950	9.3	19,530	מושבים
15.5	3.6	7,560	3.1	6,510	אחר

לוח מס. 4 - העצמאים והעצמאים החדשים לפי הותק בארץ

(מספרים מוחלטים ואחוזים) 1995-1985

חדשים			סך הכול			שנה
ותיקים	עולים	סך הכול	ותיקים	עולים	סך הכול	

מספרים מוחלטים

16,186	133	16,319	186,714	153	186,867	1990
17,176	1,277	18,453	187,187	1,431	188,618	1991
16,899	2,014	18,913	187,063	3,354	190,417	1992
18,533	2,021	20,554	192,531	5,061	197,592	1993
19,656	2,272	21,928	197,798	6,844	204,642	1994
16,842	3,158	20,000	201,810	8,190	210,000	1995

אחוזים

99.2	0.8	100.0	99.9	0.1	100.0	1990
93.1	6.9	100.0	99.2	0.8	100.0	1991
89.4	10.6	100.0	98.2	1.8	100.0	1992
90.2	9.8	100.0	97.4	2.6	100.0	1993
89.6	10.4	100.0	96.7	3.3	100.0	1994
84.2	15.8	100.0	96.1	3.9	100.0	1995

לוח מס. 5 - העצמאים והעצמאים החדשים לפי תעסוקה קודמת

(מספרים מוחלטים ואחוזים) 1995-1985

שנה	סך הכול	לא עובד		שכיר		אחר	
		מספרים	% שינוי	מספרים	% שינוי	מספרים	% שינוי
סך הכול							
1985	154,033	27,344	-	20,333	-	106,356	-
1986	165,760	32,010	17.1	24,049	18.3	109,701	3.1
1987	186,325	40,538	26.6	30,265	25.8	115,522	5.3
1988	189,326	44,263	9.2	32,984	9.0	112,079	-3.0
1989	187,791	46,231	4.4	33,394	1.2	108,166	-3.5
1990	186,867	48,074	4.0	33,804	1.2	104,989	-2.9
1991	188,618	51,106	6.3	34,762	2.8	102,750	-2.1
1992	190,417	54,176	6.0	35,442	2.0	100,799	-1.8
1993	197,592	58,919	8.8	37,781	6.6	100,892	0.1
1994	204,642	64,607	9.7	39,922	5.7	100,113	-0.8
1995	210,000	69,412	7.4	41,254	3.3	99,334	-0.8
חדשים							
1985	12,245	5,265	-	3,341	-	3,639	-
1986	16,978	6,915	31.3	4,947	48.1	5,116	40.6
1987	21,341	8,706	25.9	6,195	25.2	6,440	25.9
1988	20,038	8,252	-5.2	5,788	-6.6	5,998	-6.9
1989	17,076	7,166	-13.2	4,172	-27.9	5,738	-4.3
1990	16,319	6,945	-3.1	3,763	-9.8	5,611	-2.2
1991	18,453	7,997	15.1	4,104	9.1	6,352	13.2
1992	18,913	8,401	5.1	4,061	-1.0	6,451	1.6
1993	20,554	8,926	6.2	4,737	16.6	6,891	6.8
1994	21,928	10,439	17.0	4,992	5.4	6,497	-5.7
1995	20,000	10,211	-2.2	4,421	-11.4	5,368	-17.4

לוח מס. 6 - העצמאים והעצמאים החדשים לפי מספר כניסות
לרישום במוסד לביטוח לאומי
 (מספרים מוחלטים ואחוזים) 1995-1985

מס' כניסות ממוצע	+3	2	1	סך הכול	שנה	
					סך הכול	
		מספרים מוחלטים				
1.34	9,248	26,529	118,256	154,033	1985	
1.32	9,305	27,804	128,651	165,760	1986	
1.31	10,100	31,253	144,972	186,325	1987	
1.30	9,811	31,564	147,951	189,326	1988	
1.30	9,308	30,875	147,608	187,791	1989	
1.29	9,038	30,316	147,513	186,867	1990	
1.28	8,919	30,229	149,470	188,618	1991	
1.27	8,535	29,870	152,012	190,417	1992	
1.27	8,683	30,558	158,351	197,592	1993	
1.26	8,752	31,015	164,875	204,642	1994	
1.26	8,610	30,030	171,360	210,000	1995	
		אחוזים				
1.34	6.0	17.2	76.8	100.0	1985	
1.32	5.6	16.8	77.6	100.0	1986	
1.31	5.4	16.8	77.8	100.0	1987	
1.30	5.2	16.7	78.1	100.0	1988	
1.30	5.0	16.4	78.6	100.0	1989	
1.29	4.8	16.2	78.9	100.0	1990	
1.28	4.7	16.0	79.2	100.0	1991	
1.27	4.5	15.7	79.8	100.0	1992	
1.27	4.4	15.5	80.1	100.0	1993	
1.26	4.3	15.2	80.6	100.0	1994	
1.26	4.1	14.3	81.6	100.0	1995	
		מספרים מוחלטים			חדשים	
		3,143	9,102	12,245	1985	
		3,340	13,638	16,978	1986	
		3,439	17,902	21,341	1987	
		2,853	17,185	20,038	1988	
		2,093	14,983	17,076	1989	
		1,627	14,692	16,319	1990	
		1,340	17,113	18,453	1991	
		949	17,964	18,913	1992	
		602	19,952	20,554	1993	
		249	21,679	21,928	1994	
		20	19,980	20,000	1995	
		אחוזים				
		25.7	74.3	100.0	1985	
		19.7	80.3	100.0	1986	
		16.1	83.9	100.0	1987	
		14.2	85.8	100.0	1988	
		12.3	87.7	100.0	1989	
		10.0	90.0	100.0	1990	
		7.3	92.7	100.0	1991	
		5.0	95.0	100.0	1992	
		2.9	97.1	100.0	1993	
		1.1	98.9	100.0	1994	
		0.1	99.9	100.0	1995	

לוח מס. 7 - הנצטרפים החדשים לפני מספר שנות עבודה נעצמאים

(מספרים מוחלקים ואחוזים) 1985-1995

מספר שנים תמצנע	+11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	עד שנה	סך הכול	שנה
	מספרים מוחלקים												
8.6	6,402	433	534	567	671	813	909	1,008	908	-	-	12,245	1985
7.1		7,847	643	684	747	897	1,073	1,420	1,788	1,879	-	16,978	1986
6.1			9,526	718	890	1,000	1,188	1,486	2,124	3,123	1,286	21,341	1987
5.6				9,542	786	947	1,034	1,415	1,989	3,041	1,284	20,038	1988
5.1					8,842	757	958	1,161	1,658	2,620	1,080	17,076	1989
4.6						9250	906	1,109	1,573	2,435	1,046	16,319	1990
4.0							11,408	1,260	1,818	2,850	1,117	18,453	1991
3.4								13,062	1,797	2,807	1,247	18,913	1992
2.7									16,262	2,986	1,306	20,554	1993
1.9										20,437	1,491	21,928	1994
1.0											20,000	20,000	1995
	אחוזים												
8.6	52.3	3.5	4.4	4.6	5.5	6.6	7.4	8.2	7.4	0.0	0.0	100.0	1985
7.1		46.2	3.8	4.0	4.4	5.3	6.3	8.4	10.5	11.1	0.0	100.0	1986
6.1			44.6	3.4	4.2	4.7	5.6	7.0	10.0	14.6	6.0	100.0	1987
5.6				47.6	3.9	4.7	5.2	7.1	9.9	15.2	6.4	100.0	1988
5.1					51.8	4.4	5.6	6.8	9.7	15.3	6.3	100.0	1989
4.6						56.7	5.6	6.8	9.6	14.9	6.4	100.0	1990
4.0							61.8	6.8	9.9	15.4	6.1	100.0	1991
3.4								69.1	9.5	14.8	6.6	100.0	1992
2.7									79.1	14.5	6.4	100.0	1993
1.9										93.2	6.8	100.0	1994
1.0											100.0	100.0	1995

לוח מס. 8 - העצמאים החדשים לפני מספר שנות התמדה
 (מספרים מוחלטים ואחוזים) 1985-1995

שנה	התחילת	עד סוף ראשונה	עד סוף שניה	3	4	5	6	7	8	9	10	11

מספרים מוחלטים

1985	12,245	11,714	10,621	9,719	8,845	8,151	7,555	7,011	6,529	6,218	6,203	
1986	16,978	13,880	12,332	11,155	10,183	9,429	8,709	8,062	7,587	7,548		
1987	21,341	15,571	13,857	12,552	11,514	10,556	9,802	9,215	9,162			
1988	20,038	14,462	12,823	11,654	10,691	9,852	9,263	9,179				
1989	17,076	12,326	10,987	9,970	9,123	8,527	8,448					
1990	16,319	11,810	10,548	9,580	8,921	8,844						
1991	18,453	13,255	11,846	10,985	10,911							
1992	18,913	13,668	12,566	12,474								
1993	20,554	15,522	15,373									
1994	21,928	18,969										
1995	20,000	19,452										

אחוזים

1985	100.0	95.7	86.7	79.4	72.2	66.6	61.7	57.3	53.3	50.8	50.7	
1986	100.0	81.8	72.6	65.7	60.0	55.5	51.3	47.5	44.7	44.5		
1987	100.0	73.0	64.9	58.8	54.0	49.5	45.9	43.2	42.9			
1988	100.0	72.2	64.0	58.2	53.4	49.2	46.2	45.8				
1989	100.0	72.2	64.3	58.4	53.4	49.9	46.2					
1990	100.0	72.4	64.6	58.7	54.7	54.2						
1991	100.0	71.8	64.2	59.5	59.1							
1992	100.0	72.3	66.4	66.0								
1993	100.0	75.5	74.8									
1994	100.0	87.4										
1995	100.0	86.5										

לוח מס. 9 - העצמאים החדשים לפי שנת הפסקת עבודה כעצמאי
(מספרים מוחלטים ואחוזים) 1995-1985

שנה	התחילו	ראשונה	שניה	שלישית	רביעית	חמישית	שישית ואחרי	לא הפסיקו
מספרים מוחלטים								
1985	12,245	-	531	1,093	902	874	2,642	6,203
1986	16,978	1093	2,005	1,548	1,177	972	2,635	7,548
1987	21,341	3,350	2,420	1,714	1,305	1,038	2,352	9,162
1988	20,038	3,222	2,354	1,639	1,169	963	1,512	9,179
1989	17,076	2,758	1,992	1,339	1,017	847	675	8,448
1990	16,319	2,623	1,886	1,262	968	659	77	8,844
1991	18,453	3,046	2,152	1,409	861	74		10,911
1992	18,913	3,073	2,172	1,102	92			12,474
1993	20,554	3,307	1,725	149				15,373
1994	21,928	2,754	205					18,969
1995	20,000	548						19,452
אחוזים מתוך המתחילים								
1985	100.0	-	4.3	8.9	7.4	7.1	21.6	50.7
1986	100.0	6.4	11.8	9.1	6.9	5.7	15.5	44.5
1987	100.0	15.7	11.3	8.0	6.1	4.9	11.0	42.9
1988	100.0	16.1	11.7	8.2	5.8	4.8	7.5	45.8
1989	100.0	16.2	11.7	7.8	6.0	5.0	4.0	49.5
1990	100.0	16.1	11.6	7.7	5.9	4.0	0.5	54.2
1991	100.0	16.5	11.7	7.6	4.7	0.4		59.1
1992	100.0	16.2	11.5	5.8	0.5			66.0
1993	100.0	16.1	8.4	0.7				74.8
1994	100.0	12.6	0.9					86.5
1995	100.0	2.7						97.3
אחוזים מתוך מי ששרדו בשנה קודמת								
1985	-	-	4.3	9.3	8.5	9.0	29.9	
1986	6.4	6.4	12.6	11.2	9.5	8.7	25.9	
1987	15.7	15.7	13.5	11.0	9.4	8.3	20.4	
1988	16.1	16.1	14.0	11.3	9.1	8.3	14.1	
1989	16.2	16.2	13.9	10.9	9.3	8.5	7.4	
1990	16.1	16.1	13.8	10.7	9.2	6.9	0.9	
1991	16.5	16.5	14.0	10.6	7.3	0.7		
1992	16.2	16.2	13.7	8.1	0.7			
1993	16.1	16.1	10.0	1.0				
1994	12.6	12.6	1.1					
1995	2.7	2.7						

לוח מס. 10 - העצמאים שהתמידו לפי שנת רישום במוסד לביטוח לאומי

(מספרים מוחלטים ואחוזים) 1995-1985

ב 3 שנים שלפניכן	ב 3 שנים קודמות	נרשמו בשלש שנים אחרונות			סך הכול	סך הכול	שנה X
		לפניכן	קודמת	נוכחית			
X-9 עד X-7	X-6 עד X-4	X-2	X-1	X			

מספרים מוחלטים

70,262	27,094	8,866	9,260	12,245	30,371	154,033	1985
69,230	27,808	8,855	11,327	16,978	37,160	165,760	1986
25,010	25,968	11,019	15,906	21,341	48,266	186,325	1987
25,549	25,760	13,081	17,948	20,038	51,067	189,326	1988
24,237	27,308	14,655	16,782	17,076	48,513	187,791	1989
20,528	30,732	13,729	14,376	16,319	44,424	186,867	1990
20,133	32,604	11,760	13,746	18,453	43,959	188,618	1991
21,318	31,524	11,331	15,455	18,913	45,699	190,417	1992
24,735	29,690	13,131	16,109	20,554	49,794	197,592	1993
26,760	29,885	13,784	17,748	21,928	53,460	204,642	1994
26,624	32,192	15,330	19,320	20,000	54,650	210,000	1995

אחוזים

45.6	17.6	5.8	6.0	7.9	19.7	100.0	1985
41.8	16.8	5.3	6.8	10.2	22.4	100.0	1986
13.4	13.9	5.9	8.5	11.5	25.9	100.0	1987
13.5	13.6	6.9	9.5	10.6	27.0	100.0	1988
12.9	14.5	7.8	8.9	9.1	25.8	100.0	1989
11.0	16.4	7.3	7.7	8.7	23.8	100.0	1990
10.7	17.3	6.2	7.3	9.8	23.3	100.0	1991
11.2	16.6	6.0	8.1	9.9	24.0	100.0	1992
12.5	15.0	6.6	8.2	10.4	25.2	100.0	1993
13.1	14.6	6.7	8.7	10.7	26.1	100.0	1994
12.7	15.3	7.3	9.2	9.5	26.0	100.0	1995

לוח נתונים - העצמאים לפני הכנסה חודשית

(מספרים מחולקים ואחידים) 1985 - 1995

שנה	סך הכוול	מספרים מחולקים									
		25%	25%-50%	50%-75%	75%-100%	100%-150%	150%-200%	200%+	מספר	מספר	מספר
1985	154,033	19,766	16,509	13,341	13,910	24,239	18,767	47,501	1,226	188.9	826
1986	165,760	25,572	14,832	17,209	16,460	27,712	19,378	44,597	1,804	168.5	
1987	186,325	30,151	19,449	21,302	19,559	30,497	21,026	44,341	2,233	161.5	
1988	189,326	32,215	21,764	22,710	21,062	31,941	19,763	39,871	2,564	150.6	
1989	187,791	32,978	23,781	23,889	21,915	32,199	18,048	34,981	2,827	139.9	
1990	186,867	31,544	23,550	24,285	21,701	32,433	18,097	35,257	3,322	144.5	
1991	188,618	31,913	24,734	23,698	22,370	31,260	18,102	36,541	3,881	146.1	
1992	190,417	32,108	25,392	24,435	22,312	30,840	18,235	37,095	4,466	148.6	
1993	197,592	35,873	26,608	26,311	22,413	30,925	17,935	37,527	4,927	146.9	
1994	204,642	52,740	32,424	29,692	22,387	27,125	13,697	26,577	4,423	114.5	
1995	210,000	71,908	25,674	23,757	18,864	25,606	14,097	30,094	5,083	118.2	

מספרים מחולקים

לוח מס. 12 - העצמאים והחודשים לפני הכנסת חודשית

(מספרים מוחלטים ואחוזים) 1995-1985

שנה	סך הכול	מספרים מוחלטים									
		25%	25%-50%	50%-75%	75%-100%	100%-150%	150%-200%	+200%	בש"ח	כ.מ. החשך במשך	הכנסה חציונית

1985	12,245	1,797	2,149	1,307	1,861	2,356	883	526	136.1	1,333	81.0
1986	16,978	3,635	2,704	1,949	2,608	2,324	1,210	777	113.0	1,573	72.5
1987	21,341	4,664	3,692	2,325	3,095	2,652	1,515	933	109.5	1,027	67.5
1988	20,038	4,879	3,728	2,251	2,636	2,115	1,672	982	98.2	1,124	60.3
1989	17,076	4,414	3,461	1,831	2,078	1,588	1,904	94.3	94.3	1,333	55.6
1990	16,319	3,823	3,419	1,755	2,042	1,711	2,290	99.6	99.6	1,720	58.0
1991	18,453	4,150	3,789	1,934	2,316	2,123	2,765	104.1	104.1	1,908	59.2
1992	18,913	4,429	4,031	2,127	2,292	1,818	2,847	94.7	94.7	1,941	57.2
1993	20,554	4,713	4,555	2,228	2,466	1,948	3,161	70.7	70.7	1,908	49.4
1994	21,928	6,157	5,186	2,402	2,081	1,122	2,733	50.2	50.2	1,941	45.1
1995	20,000	8,054	4,297	1,848	1,334	271	2,159	50.2	50.2	1,941	45.1

ד"ח

1985	100.0	14.7	17.5	10.7	15.2	19.2	883	526	136.1	1,333	81.0
1986	100.0	21.4	15.9	11.5	15.4	13.7	1,210	777	113.0	1,573	72.5
1987	100.0	21.9	17.3	10.9	14.5	12.4	1,515	933	109.5	1,027	67.5
1988	100.0	24.4	18.6	11.2	13.2	10.6	1,672	982	98.2	1,124	60.3
1989	100.0	25.9	20.3	10.7	12.2	9.3	1,904	94.3	94.3	1,333	55.6
1990	100.0	23.4	20.9	10.8	12.5	10.5	2,290	99.6	99.6	1,720	58.0
1991	100.0	22.5	20.5	10.5	12.5	11.5	2,765	104.1	104.1	1,908	59.2
1992	100.0	23.4	21.3	11.2	12.1	9.6	2,847	94.7	94.7	1,941	57.2
1993	100.0	22.9	22.2	10.8	12.0	9.5	3,161	70.7	70.7	1,908	49.4
1994	100.0	28.1	23.6	11.0	9.5	5.1	2,733	50.2	50.2	1,941	45.1
1995	100.0	40.3	21.5	9.2	6.7	1.4	2,159	50.2	50.2	1,941	45.1

לוח מס. 13 - העצמאים לפי הכנסה חודשית ומין

(מספרים מוחלקים ואחידים) 1995

הכנסה חמוצעת	הכנסה חמוצעת כ.כ. % מהשכר במשק	ב"ש"ח	קטגוריות הכנסה										סך הכול	מין
			+200%	200%-150%	150%-100%	100%-75%	75%-50%	50%-25%	עד 25%					
118.2	5,083	30,094	14,097	25,606	18,864	23,757	25,674	71,908	210,000	סך הכול				
133.0	5,720	27,910	12,791	22,412	15,884	18,267	17,497	52,414	167,175	גברים				
60.3	2,592	2,184	1,306	3,194	2,980	5,490	8,177	19,494	42,825	נשים				
											אחידים			
118.2	5,083	14.3	6.7	12.2	9.0	11.3	12.2	34.2	100.0	סך הכול				
133.0	5,720	16.7	7.7	13.4	9.5	10.9	10.5	31.4	100.0	גברים				
60.3	2,592	5.1	3.0	7.5	7.0	12.8	19.1	45.5	100.0	נשים				

לוח מס. 14 - העצמאים לפני הכנסה חודשית וגיל

1995 (מספרים מוחלטים ואחוזים)

הכנסה ממוצעת	גיל	כ ר א ח ר ו ת ה כ ר ה מ ר ע נ ב ש ת ק									
		200%+	150%-200%	100%-150%	75%-100%	50%-75%	25%-50%	25% עד	סך הכולל	גיל	

מספרים מוחלטים

118.2	5,083	30,094	14,097	25,606	18,864	23,757	25,674	71,908	210,000	טווח הכנסה
30.9	1,329	0	85	399	399	771	964	5,363	8,058	24 טווח
63.7	2,741	0	2,260	4,947	3,959	5,670	5,937	23,853	49,570	34-25
124.7	5,363	0	5,238	8,978	6,367	7,685	8,072	21,742	69,212	44-35
151.3	6,507	0	4,247	7,162	5,128	6,073	6,741	14,149	54,018	54-45
156.8	6,742	5,423	2,268	4,121	3,012	3,558	3,960	6,801	29,142	+55

אחוזים

118.2	5,083	14.3	6.7	12.2	9.0	11.3	12.2	34.2	100.0	טווח הכנסה
30.9	1,329	0.0	1.1	4.9	4.9	9.6	12.0	66.6	100.0	24 טווח
63.7	2,741	0.0	4.6	10.0	8.0	11.4	12.0	48.1	100.0	34-25
124.7	5,363	0.0	7.6	13.0	9.2	11.1	11.7	31.4	100.0	44-35
151.3	6,507	0.0	7.9	13.3	9.5	11.2	12.5	26.2	100.0	54-45
156.8	6,742	18.6	7.8	14.1	10.3	12.2	13.6	23.3	100.0	+55

לוח מס.15 - העצמאים לפי הכנסה חודשית וצורת ישוב העסק

(מספרים מוחלטים ואחוזים) 1995

הכנסה חציונית		הכנסה ממוצעת		צורת ישוב
כ% מהשכר הממוצע	בשקלים	כ% מהשכר הממוצע	בשקלים	
57.2	2,461	118.2	5,083	סך הכול
ישובים עירוניים				
58.4	2,513	122.1	5,252	סך הכול
3 הערים הגדולות				
62.8	2,702	154.5	6,643	סך הכול
37.4	1,607	105.5	4,536	ירושלים
79.7	3,427	187.6	8,067	תל אביב יו
68.4	2,942	163.1	7,013	חיפה
ישובים עירוניים מעל ל 20,000 תושבים				
יהודים				
60.9	2,617	116.6	5,014	סך הכול
63.1	2,713	119.6	5,144	00-100,000
61.8	2,659	120.3	5,175	999-50,000
56.3	2,419	108.6	4,671	999-20,000
לא יהודים				
60.1	2,583	104.5	4,494	סך הכול
68.6	2,948	122.6	5,270	999-50,000
53.1	2,282	89.7	3,855	999-20,000
ישובים עירוניים מתחת ל 20,000 תושבים				
יהודים				
51.9	2,232	106.1	4,560	סך הכול
52.3	2,249	103.4	4,445	999-10,000
51.4	2,212	109.2	4,694	999-2,000
לא יהודים				
49.6	2,132	81.4	3,501	סך הכול
48.9	2,103	79.4	3,414	999-10,000
50.1	2,156	83.1	3,575	999-2,000
ישובים כפדיים				
48.7	2,094	90.4	3,887	סך הכול
46.5	2,001	84.2	3,620	מושבים
55.1	2,371	109.0	4,688	אחר

לוח מס. 16 - העצמאים לפני הכנסה חודשית ונתק בארץ

(מספרים מוחלטים ואחוזים) 1995

הכנסה ממוצעת	בש"ח	+200%	קטגוריות הכנסה							סך הכול	נתק בארץ
			200%-150%	150%-100%	100%-75%	75%-50%	50%-25%	עד 25%			
118.2	5,083	30,094	14,097	25,606	18,864	23,757	25,674	71,908	210,000	סך הכול	
32.4	1,393	87	108	370	387	792	1,209	5,236	8,190	עולים	
121.6	5,230	30,007	13,989	25,236	18,477	22,965	24,465	66,672	201,810	ותיקים	
מספרים מוחלטים											
אחוזים											
118.2	5,083	14.3	6.7	12.2	9.0	11.3	12.2	34.2	100.0	סך הכול	
32.4	1,393	1.1	1.3	4.5	4.7	9.7	14.8	63.9	100.0	עולים	
121.6	5,230	14.9	6.9	12.5	9.2	11.4	12.1	33.0	100.0	ותיקים	

לוח מס. 17 - העצמאים לפי הכנסה חודשית ותעסוקה קודמת

(מספרים מוחלקים ואחידים) 1995

הכנסה מחוצעת	הכנסה מחוצעת	ב"ש"ח	+200%	כ ר א ח ון מ ה ט כ ר ה ט כ ר ה ט כ ר ה ט כ ר ה ט כ ר							סך הכול	תעסוקה קודמת
				200%-150%	150%-100%	100%-75%	75%-50%	50%-25%	25%	עד		
118.2	5,083	30,094	14,097	25,606	18,864	23,757	25,674	71,908	210,000	סך הכול	לא עובד	
81.1	3,488	5,967	3,842	7,903	6,307	8,299	8,135	28,960	69,412	לא עובד	שכ"ד	
134.7	5,794	7,172	3,098	5,372	3,652	4,164	4,138	13,658	41,254	שכ"ד	אחר	
137.3	5,902	16,954	7,157	12,331	8,906	11,294	13,401	29,290	99,334	סך הכול	אחר	
118.2	5,083	14.3	6.7	12.2	9.0	11.3	12.2	34.2	100.0	סך הכול	לא עובד	
81.1	3,488	8.6	5.5	11.4	9.1	12.0	11.7	41.7	100.0	לא עובד	שכ"ד	
134.7	5,794	17.4	7.5	13.0	8.9	10.1	10.0	33.1	100.0	שכ"ד	אחר	
137.3	5,902	17.1	7.2	12.4	9.0	11.4	13.5	29.5	100.0	אחר		

אחידים

לוח מס. 18 - העצמאיים לפני הכנסה חודשית וחס' שנות עבודה כעצמאי

1995 (מספרים מוחלטים ואחוזים)

הכנסה ממוצעת	הכנסה ממוצעת	כ ר א ח ו ו ת ה כ ר ה ת מ צ ע ב ש ק										סך הכוּל	מספר שנים
		+200%	200%-150%	150%-100%	100%-75%	75%-50%	50%-25%	25%	נד				

מספרים מוחלטים

118.2	5,083	30,094	14,097	25,606	18,864	23,757	25,674	71,908	210,000	מספר שנים
30.6	1,316	727	476	1,921	1,847	3,826	4,980	35,152	48,930	3-1
100.2	4,310	3,584	2,125	4,313	3,491	4,831	5,234	9,183	32,760	6-4
131.7	5,665	4,396	2,237	4,071	2,972	3,560	3,651	6,203	27,090	9-7
149.3	6,419	3,622	1,587	2,787	1,989	2,327	2,390	4,407	19,110	12-10
165.8	7,130	17,766	7,671	12,514	8,565	9,213	9,419	16,963	82,110	13+

אחוזים

118.2	5,083	14.3	6.7	12.2	9.0	11.3	12.2	34.2	100.0	מספר שנים
30.6	1,316	1.5	1.0	3.9	3.8	7.8	10.2	71.8	100.0	3-1
100.2	4,310	10.9	6.5	13.2	10.7	14.7	16.0	28.0	100.0	6-4
131.7	5,665	16.2	8.3	15.0	11.0	13.1	13.5	22.9	100.0	9-7
149.3	6,419	19.0	8.3	14.6	10.4	12.2	12.5	23.1	100.0	12-10
165.8	7,130	21.6	9.3	15.2	10.4	11.2	11.5	20.7	100.0	13+

לוח מס. 19 - העצמאיים לפי הכנסה חודשית ומספר כניסות

(מספרים מוחלטים ואחוזים) 1995

הכנסה חודשית	ב"ש	+200%	כ ר א ח ו ז ת ה ש כ ר ה ת מ צ ע כ ש ת ק							סך הכול	מספר כניסות
			200%-150%	150%-100%	100%-75%	75%-50%	50%-25%	נד 25%			
118.2	5,083	30,094	14,097	25,606	18,864	23,757	25,674	71,908	210,000	סך הכול	
120.4	5,178	25,198	11,531	20,615	15,160	19,284	21,074	58,498	171,360	1	
111.5	4,795	3,968	2,017	3,864	2,846	3,479	3,559	10,296	30,030	2	
100.0	4,302	928	549	1,126	858	993	1,041	3,114	8,610	+3	
מספרים מוחלטים											
אחוזים											
118.2	5,083	14.3	6.7	12.2	9.0	11.3	12.2	34.2	100.0	סך הכול	
120.4	5,178	14.7	6.7	12.0	8.8	11.3	12.3	34.1	100.0	1	
111.5	4,795	13.2	6.7	12.9	9.5	11.6	11.9	34.3	100.0	2	
100.0	4,302	10.8	6.4	13.1	10.0	11.5	12.1	36.2	100.0	+3	

נספח ג': ממצאי רגרסיה

לוח מס. 1 - ממצאי רגרסיה STEPWISE למשתנה התלוי "מספר שנים בתור עצמאי"

		מקדם	הקטגוריה	משתנים מסבירים
		10.14		קבוע
				גיל
2	0.076	-10.23	24-0	
1	0.182	-8.57	34-25	
3	0.061	-5.93	39-35	
9	0.014	-4.08	44-40	
10	0.007	-2.78	49-45	
13	0.112	-1.50	54-50	
		0	+55	
6	0.052	3.09	גברים	מין
		0	נשים	
7	0.029	0	ותיקים	ותק בארץ
		-5.16	עולים	
22		0.89	ירושלים	צורת ישוב
25		0.49	תל אביב-יפו	
		0	חיפה	
			ישובים עירוניים יהודים	
28		0.23	100,000-200,000	
16		-0.35	50,000-100,000	
15	0.001	-0.35	20,000-50,000	
23		-0.20	10,000-20,000	
17		-1.03	2,000-10,000	
			ישובים עירוניים לא יהודים	
26		0.74	50,000-100,000	
20		1.51	20,000-50,000	
21		1.04	10,000-20,000	
24		0.77	2,000-10,000	
11	0.003	1.12	אחר	
			לא עבד	תעסוקה קודמת
27		0.09	שכיר	
5	0.055	4.07	אחר	
		0		מס' כניסות לעצמאים
4	0.053	4.61	+2	
8	0.018	-2.80	עד 25% משכר ממוצע	הכנסה חודשית
12	0.002	-1.42	40%-25%	
14		-1.18	60%-40%	
18		-0.63	80%-60%	
19		-0.33	100%-80%	
29		-0.12	200%-100%	
		-	+200%	

ניתן להזמין פרסומים במוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון,
שד' ויצמן 13, ירושלים 91909, טל. (02)709579
